

Дзвоник

№199

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 16 рік видання, листопад, 2023 рік

9 листопада - День української мови в Румунії

Дзвоник (Clopotel)

№ 199, 2023 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:
Головний редактор: Людмила Дорош
Редактор: Ольга Сенишин
Редколегія: Міхаєла Гербіл, Іван Ковач,
Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,
Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * переклади румунських класиків
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

На обкладинці робота Олесі Вакуленко

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Максим РИЛЬСЬКИЙ

РІДНА МОВА

Як гул століть, як шум віків,
Як бурі подих, – рідна мова,
Вишневих ніжних пелюстків,
Сурма походу світанкова,
Неволі стогін, волі спів,
Життя духовного основа.
Цареві блазні і кати,
Раби на розум і на вдачу,
В ярмо хотіли запрягти
Її, як дух степів гарячу,
І осліпити, й повести,
На чорні торжища, незрячу.
Хотіли вирвати язик,
Хотіли ноги поламати,
Топтали, під шалений крик,
В'язнили, кидали за ґрати,
Зробить калікою з калік
Тебе хотіли, рідна мати.
Ти вся порубана була,
Як Федір у степу безрідний,
І волочила два крила
Під царських маршів тупіт грізний, –
Але свій дух велично грізний
Як житнє зерно берегла.
Мужай, прекрасна наша мова,
Серед прекрасних братніх мов,
Живи, народу вільне слово,
Над прахом царських корогів,
Цвіти над нами веселкова, –
Як мир, як щастя, як любов!

Ліна КОСТЕНКО

ЗДИВОВАНІ КВІТИ

Сю ніч зорі чомусь колючі,
Як налякані їжачки.
Сю ніч сойка кричала в кручі,
Сю ніч ворон сказав: «Апчхи!»

Сю ніч квітка питала квітку:
– Що ж це робиться, поясни?
Тільки вчора було ще влітку,
А сьогодні вже восени!

9 листопада - День української мови в Румунії

Відомий філософ Сократ ще до нашої ери сказав так: «Заговори, щоб я тебе побачив». Тож давайте й ми, українці, розкидані віддавна й віднедавна по всьому світу, заговоримо так, щоб ми самі й наші нащадки побачили через нашу мову щире українську душу, її неповторність, унікальність, милозвучність та багатство! Бо ж, як сказав Володимир Сосюра: «Яке прекрасне рідне слово! Воно – не світ, а всі світи»!

Любов ЗАБАШТА

РІДНА МОВА

Розвивайся, звеселяйся, моя рідна мово,
У барвінки зодягайся, моє щире слово.
Колосися житом в полі, піснею в оселі,
Щоб зростали наші діти мудрі і веселі.
Щоб на все життя з тобою ми запам'ятали,
Як з колиски дорогої мовоньку кохали.

Тетяна СТРОКАЧ

ДОЩ

Знову дощ, як із відра!
Мабуть в небі є діра.
Хто зробити її зміг,
Бо біжить дощ з усіх ніг?

Скільки ж ніг у нього є?
Ллється, не перестає...
Чи чотири, а чи дві
Крокували по траві?

Може, сорок ніг в дощу?
Тупотіли досхочу,
Наробили в небі дір.
Хочеш вір, а хоч не вір!
З'ясувати вже пора,
Скільки ніг і де діра?

Тільки я лічити став,
Дощик раптом перестав...

Григорій ВІЕРУ

СОЛОВЕЙ МОВЧИТЬ НА ДУБІ

Соловей мовчить на дубі
У годину вечорову –
Зачудовано і любо
Слуха нашу рідну мову.
І коли б він став шукати
Слів до пісні чарівної,
То набрав би їх багато
З мови нашої живої.

Сергій ЗІНЧЕНКО

ОСІНЬ НАМАЛЮЮ

Вітерець-пустунець
Між дерев гарцює.
Я візьму свій олівець,
Осінь намалюю.
Верби в жовтому вбранні
Опустили віти.
Відлітають журавлі,
Журяться за літом...

Анна ОВЧАРУК,

10 років

Повелителі усього живого

Розділ 8 Втеча дракона

– Тривога: ШПИГУН ДРАКОНІВ! Схопити його! – наказала Єлизавета.

Траво-Ніс-Кіготь стрибнув на різноколькового дракона і притиснув його до землі.

– Ой-ой-ой! Рятуйте мене! – глузливо закричав той. – Ха! Байдуже, що ви мене зловили! Адже... ой!

«Драко затнувся, бо ледве не сказав щось важливе. А він хотів насміятися над нами... – подумала пташка. – Як завжди вони й робили, навіть коли ми зустрічалися в дружній школі пташок та драконів».

– Господине будинку, у вас є підземна в'язниця? Нам потрібно посадити туди цього дракона.

– Є, але вона дуже стара й от-от може обвалитися. А ще мене звати Меринянка, я мінімер* цього села.

– Гаразд. Пішли відведемо цього туди.

Вони за кілька хвилин дійшли до підземелля і зачинили там дракона.

– Добре, тепер можна спокійно повертатися до вашого будинку, – усміхнулася Єлизавета.

– Ви йдіть, а я тут буду охороняти його, щоб не втік.

– Ні, для цього є охоронці!

– У нас вже давно немає охоронців, – спокійно сповістила Меринянка. – Йди до мене додому, будь ласка.

– Давай разом охороняти! – запропонувала королева.

– Ну гаразд, – згодилась господиня, але раптом почувся шурхіт і пташки побачили контури дракона.

– Він утікає! Зловити його! Діно, ти тут?

– Так! Зараз зловлю! – почулося ззаду.

– Оточити дракона!

– Добре! – відповіла мінімер. Але доки вони розмовляли, дракон вже злетів у повітря і полетів. Годі й було його шукати! У небі він був повністю невидимим, бо то його стихія.

– Він може бути де завгодно, підслухати кого завгодно! – вигукнула стурбована Єлизавета.

– Нічого, зловимо! – прорикав Траво-Ніс-Кіготь.

– Але поки що не можна нічого обговорювати! Жодних планів! Жодних секретів! Якщо ловити, то негайно! Не можна втрачати жодної секунди! Треба оголосити нараду думками**! Скликаю негайно! – вигукнула Єлизавета та почала промову, яку вже не було чути.

– Усім увага, говорить Єлизавета! У нас проблеми! Один дракон прокрався до нас та підслухав розмову з мінімером села! Цей дракон може перетворитися лише на самі контури, зменшуючи себе до мінімуму і таким чином стати, наприклад, частиною картини. Може пробути в такому стані максимум 24 години. У такому вигляді йому надзвичайно просто підслуховувати! Якщо до цих контурів торкнутися, то під тиском все тіло виступає з них і він знову стає звичайним драконом. Ми повели його в стару в'язницю-підземелля, але він втік і став цілком неведимим у небі! Треба його зловити!

– Говорить мінімер столиці Гунека! З вами і з Манеєю все добре?

– Говорить королева! Так! Ви все зрозуміли?

– Так!

– Говорить Манега! Зі мною все добре! Я огляну всі картини в лікарні, коли прокинусь!

– Говорить королева! Манега, я не знала, що можна тримати зв'язок думками, коли спиш! Дякую, що ти тут з нами! – радісно вигукнула Єлизавета. А далі вже суворо додала:

– Всім наказую оглянути картини, стіни, будинки! Огляньте все! А якщо побачите контури дракона, то хапайте його та кидайте у в'язницю! А потім повідомте мені!

– Буде виконано!

– Оголошую зібрання закритим! Дякую за присутність! До побачення!

– До побачення, королево!

Примітки:

* Мінімер – пташиний мер маленьких сіл та містечок.

** Нарада думками – спілкування думками, які ніхто не може підслухати.

(Далі буде)

Малюнок авторки

Генадій РАВЕНСЬКИЙ

Абетка в скореловках

Лл

Ласун лис
У двір поліз.
Пес загавкав –
Лис втік у ліс.

Мм

Мама мишка милом миє
Метушливих мишенят.
Малі милитись не люблять,
І у мисці не сидять.

Нн

Найняли для немовляти
Няню, щоб заколисати.
Няня пісню наспіває,
Немовля хай засинає.

Оо

Олівці – малювці
Як один, всі молодці.
Лежать у коробці
Кольорові хлопці.

Пп

У подертому кожусі,
Пом'ятому капелюсі,
Поле пильно пильнувало
Від птахів опудало.

Рр

Рак у траві
Ромашки рвав.
Рибі їх
Подарував.

Сс

– Сорок старих сорок
Пісні співають.
Сірій гусці у ставку
Спати заважають.

Аделя ГРИГОРУК

Петрусь і чарівна сопілка

(Продовження з попереднього числа)

Граючи, Петрусь наближався до мосту, через який йому треба було перейти, щоб нарешті дістатися до обійстя Копильчука.

Лісова дівчина втекла, Чугайстер був далеко, і Петрусь, таки встигнувши на третю годину до Копильчука, ввійшов до нього в хату.

Газда лежав на канапі і, побачивши Петруся, обізвався до нього:

– Це ти, хлопче? Чого прийшов? А, на обід?.. Але бачиш, я так пізно і добре поснідав, що обідати й не хочеться. Ти почекай ще кілька годин, а тоді й повечеряємо разом.

Голодному Петрусеві зробилося дуже прикро, але він, ледве стримуючи сльози, сказав «дякую», повернувся і вийшов на подвір'я.

Він уже не простував до мосту, а пішов убрід, бо ж так ближче, хоч і замочив у воді штанці та сорочечку. На своєму березі присів на хвилю на плаский теплий камінь і задумався.

Сонечко пестило його чуб, зазірало у вічі, й Петрусь усміхнувся: адже, як ви знаєте, він мав веселу вдачу.

Повіки йому зімкнулися, перед очима пливло рожеве марево, і з того марева раптом пролунав ніжний, як музика, голос:

– Петрусику, віддай мені свою чарівну сопілку. Вона мене від смерті рятуватиме...

Хлопчик вийняв сопілку із тобівки і простягнув перед собою.

– Дякую, – шелеснуло у відповідь, і тепла рука погладила його по голівці. – Ти добрий хлопчик. Будь щасливий!

Петрусь ще якийсь час сидів із заплющеними очима, бо йому було добре і легко на душі.

За якусь часину, кліпнувши повіками, побачив перед собою бабусю Настю, яка усміхалася до нього приязним поглядом.

– Ходімо до столу, дитино! Ти як, зголоднів дуже? Така пізня година, а ти ще й не обідав.

І вони вдвох пішли в хату, де на столі парувала духмяна кулеша, а з кухлика пахло свіже молочко від бабусиної кози Магріци.

КІНЕЦЬ

Артем ДОРОШЕНКО,

11 років

Що потрібне для мандрівки?

Літо промайнуло занадто швидко. Вже й осінь добігає кінця. Вона нам подарувала в цьому році багато теплих днів, наповнених різноманітними барвами, запахами та всіма відтінками зміни погоди. Ведмедик любив цю пору і з превеликим задоволенням вирушав у невеличкі екскурсії.

Минулого разу наш герой відвідав велике місто і зрозумів, як сильно розвинулися сучасні технології в світі, зокрема в галузі транспортування. Сьогодні, сидючи на затишній галявині, Ведмедик насолоджувався легким вітерцем, теплим сонячним промінням та віддаленим щебетом птахів. Як приємно бути в цьому віддаленому від чужих очей куточку! Захотілося якось продовжити ці магічні хвилини. Спало на думку переселитися на віддалений острівець, що вабить його своєю недоступністю ще з малечку.

«Спробую уявити, що я потрапив на острів!» – сказав сам до себе наш невгамований герой. «Яким би чудовим було моє життя там!» Він закрив очі і уявлялося Ведмедику, як безтурботно і спокійно вештається він повсюди, насолоджуючись недоторканим довкіллям. Аж тут раптом похолодало і почав падати прохолодний осінній дощ, який розігнав усі Ведмедикові рожеві мрії. Він заховався від негоди під кущем і його думки стали набагато серйознішими. «Щоб вижити на безлюдному, потрібно все добре продумати і підготуватися. А чим я там буду харчуватися? Звідки взяти воду? Де я буду жити?» – роздумував Ведмедик далі.

А дійсно, що ж найважливіше мати при собі, якщо ти мандруєш на безлюдний острів або до інших віддалених місцевостей? Слід дуже серйозно віднестися до вибору речей, які ти береш із собою у таку мандрівку. Від цього залежить твоє виживання. До таких речей досвідчені мандрівники відносять:

1. Пісна вода та ємність для її зберігання. Вода буде у нагоді, поки триватимуть пошуки джерела на острові. Ємність може бути спеціальна пластикова або металева. Її

можна буде використати пізніше для зберігання нового запасу води. А в металевій ємності можна буде готувати їжу на вогнищі.

2. Засоби навігації. До таких відноситься карта, компас, GPS-пристрій, аварійний радіомаяк. Важливо вміти користуватися цими речами, бо інакше вони вам нічим не допоможуть у разі потреби.

3. Запальничка й сірники. Ці речі обов'язково повинні бути у вакуумній упаковці. Оптимальним вибором для мандрівників є спеціальні вітростійкі мисливські сірники. Конструктивно відрізняються від звичайних побутових сірників значно більшою голівкою запалювальної суміші. Такі сірники призначені для впевненого горіння у несприятливих погодних умовах. Вони не бояться навіть найсильнішого вітру – їх практично неможливо задутити. Також можна користуватися великими сірниками-свічками, які довго горять і частково замінюють собою розтопку. Але такі сірники не є компактними і розраховані фактично лише на розпалювання багать.

4. Гострий ніж. Бажано універсальний швейцарський ніж, який оснащений декількома додатковими інструментами, такими як викрутки, відкривачки, штопор тощо. Ця річ зробить життя більш комфортним та безпечним (стане в нагоді в разі спорудження укриття, на полюванні тощо).

5. Моток мотузки (3-4 м). Це універсальна річ для будівництва плоту, житла, закріплення різних дрібних речей.

До списку необхідних речей також відносяться налобний ліхтарик та захист від сонця, аптечка, загорнута у водонепроникну упаковку, та укриття (намет або палатка), а також змінний одяг, дощовик і звичайно ж їжа. До того ж не забуваймо, що окрім всього переліку необхідних речей для подорожей потрібно «взяти» велику силу волі, хоробрість, кмітливість, а також вміння уважно спостерігати і не припиняти навчатися новому.

Людмила ДОРОШ

В очікуванні зубної феї

Історія П. Зуб зник!

Відтепер Софійка за столом не вередувала, не перебирала харчами – як любила жартувати бабуся, коли онуки не хотіли чогось їсти. Якраз навпаки! От, наприклад, варить бабуся суп – а Софійка вже тут як тут, хапає моркву і давай гризти, та так, що будь-який засіць позаздрив би! І все на той бік, де був «хитрий зуб», як любила називати його дівчинка.

Та як не старалося дівча прискорити випадання свого першого зуба – той ніби вирішив з нею жарту жартувати, бо хитатися хитався, а випадати, здається, і не збирався!

– Може, підемо до лікаря і вирвемо? – запитала мама Софійку, бачачи, що їй вже боляче кусати.

Та Софійка навідріз відмовлялася:

– Мамо, ти ж сама завжди кажеш: все станеться тоді, коли ти будеш готова! Мій зуб, мабуть, ще не готовий!

Хоча, скоріше всього, саме Софійка й не була готовою. Як-не-як, а це був її перший молочний зуб і вона боялася, що їй болітиме. Тому й не хотіла вдаватися до більш дієвих способів, а терпляче чекала, сповнена хвилювання.

Ось вже й місяць жовтень добігав до кінця. Наближалось довгоочікуване дітьми свято Хеловін. Бабуся часто повторювала, що це не українське свято і що ось так традиції інших народів набувають все більшої популярності, а гарні українські традиції забуваються. Та Софійка з Данилком полюбили це свято, і не тільки тому, що в цей день вони із сусідськими дітлахами ходили в костюмах по вулиці і збирали солодощі. Найбільше дівчинці подобалося те, що бабуся привозила із села величеного гарбуза, якого вони з братиком із допомогою мами потім перетворювали та веселу ротату фігурку.

Ще вони ходили в гай, що ріс неподалік їхньої хати, і приносили звідти додому всіпані червоними ягідками гілки глоду, високі стебла розторопші та гілки терену з темно-синіми, майже чорними ягідками. До всього

цього додавали ще й кілька великих голів соняшника, наповненого смачними насіннями, і все це виставляли в чудовій композиції перед входом до будинку, милуючи таким чином не лише око перехожих, а й горобчиків та синичок, які зліталися на щедре частування, весело щебечучи та пурхаючи довкола.

А разом із сусідськими дітьми вони створили свою власну традицію: збиралися у них на подвір'ї і біля їхнього велетенського гарбуза (Софійка з Данилком пишалися, що їхній гарбуз був найбільшим зі всіх гарбузів на їхній вулиці!) водили танці, співаючи «Ходить гарбуз по городу». Вони з дітьми навіть придумали продовження цієї народної пісеньки:

Ходить гарбуз по городу,

Питається свого роду:

– Я великий і страшний?

– Ти найбільший, та смішний!

Свято Хеловіна минало, а їхній гарбуз-велет ще багато днів милував дітей своєю веселою посмішкою. А зібране насіння діти з бабусею сушили і, коли випадала слухна нагода, смажили. Так сталося й цього разу.

– Ну що, робимо сьогодні гарбузові посиденьки? – запитала одного вечора бабуся.

– А ми з мамою приготуємо гарбузові кексикі! – вирішила Софійка.

Сказано – зроблено. І ось увечері вся сім'я зібралася у вітальні. Данилко із татом та дідусем, прихопивши із собою насіння, всілися перед телевізором дивитися футбольний матч, а жіноча частина сім'ї лускала насіння за столом. А Софійка ще й чергувала лускання насіння зі смакуванням кексиків. Аж раптом...

– Ай-ай! – закричала Софійка, впустивши від несподіваного болю кекс, який щойно вкусила. Вона приклала руку до щоки: – Болить!

Дівчинка відкрила рота і мама подивилася, що ж там у неї болить.

– Софійко, твій зуб випав! – радісно оголосила вона. – А де ж він дівся?

Та як вони не шукали того зуба, він мов крізь землю провалився!

(Далі буде)

Наталка ЛОГВИН

СМІЛИВА АМАЛЬТЕЯ

Сашко прокинувся від стукоту у двері. Настя і Дарина, сусідські дівчата, кричали:

– Сашко, виходи! Годі спати! Сьогодні йдемо кіз пасти!

– А ви чого так рано галасуєте? – невдоволено відгукнувся він.

– Нічого собі «рано»! – засміялись дівчатка. – Та ти поглянь, як уже високо піднялося сонце. Хіба ж можна так довго спати? Наш тато вже давно працює на пасіці. Збирайся швидше. Ми не можемо довго чекати.

Сашко швидко підхопився, умився, одягнувся, вхопив бутерброд і стрімголов вибіг на вулицю. А там – повне подвір'я кізок різного розміру і кольору.

– Це що? Ваші? – здивовано запитав Сашко. – Де ви їх взяли?

– Та ні, не наші. Це кози пані Марини. Ми попросилися піти з нею на луг, назбирати квіток, а також допомогти їй пасти стадо кіз. Ходімо. Там буде весело.

Дівчатка дали Сашкові тоненьку лозину і пояснили, що бити нею козенят не можна. Можна лише махати і підганяти, щоб вони не відставали і не відлучалися від інших та не загубилися. І так дружньо, сміючись, маленькі пастишки вивели козине стадо на пасовище, де на них вже чекала пані Марина.

– О! Добре, що ми вже прийшли, – сказала Даринка, – бо я вже й притомилася.

– Сідайте ось тут, на килимок, та відпочиньте, а кози нехай попасуться, – сказала пані Марина.

– Дивіться, дивіться, як великі кози і

маленькі козенята, ніби наввипередки, щипають травичку, – вигукнула Даринка.

– Так, – відповіла пані Марина, – вони добре пасуться і тому дають нам багато молока.

– А погляньте, які вони гарненькі! – вигукнула Настуня і додала: – Ще й хвостики куценькі, маленькі і так смішно потріпуються!

Діти весело засміялися.

– Справді, кози дуже милі тваринки, – сказала пані Марина. – Вони напасаються травою і дають нам багато молочка. А воно дуже корисне для дітей та дорослих.

– А чим воно таке корисне? – поцікавився Сашко.

– Користь його у тому, – відповіла пані Марина, – що у ньому дуже багато вітамінів, і якщо ви хочете бути здоровими, сильними, витривалими і не хворіти, то потрібно випивати кожного дня хоч би по пів склянки смачного козячого молочка.

– А чого це ота чорно-біла коза, один ріг у якої більший, ходить осторонь від стада? Вона все оглядає навколо, так поважно ступає по траві високими тонкими ногами і занадто серйозно поглядає на кіз великими зеленими очами? – не вгавав допитливий Сашко.

– Ха-ха! Та це ж Амальтея, – наперебій закричали дівчатка.

– Хмм! Якесь дивне ім'я. Я ще такого й не чув, – відповів Сашко.

Дівчатка теж замовчали, бо й вони не знали, чому так назвали козу.

– А й справді, пані Марино, чому в неї таке ім'я? – запитала Даринка.

Продовження на 14 сторінці

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

(Продовження з попереднього числа)

Горобина громадськість пробувала звернутися до них по допомогу:

– Хлопці, рятуйте, ви ж дикі звірі, справдешні хижаки. Вово, ти ж вовк, тобою ж дітей лякають, твій же предок семеро козенят з'їв і Червону Шапочку з бабусею... Ти ж хижак, Вово!

– Ай! Облиште! Який я хижак! – червонів Вова, чухаючи задньою лапою за вухом. – Народився у зоопарку. І одразу мене забрала на виховання Олімпіада. Годувала з соски молочком. І найбільша моя хижацька здобич – то ліверна ковбаса, яку я вкрав у буфеті і за яку Олімпіада так натовкла мені носа, що й досі боляче згадувати.

– А ти, Льово! Ти ж лев. Цар звірів! Перед тобою ж геть усі-всі труситися мусять.

– Ай! Не кажіть! – безнадійно махав Льова хвостом з майбутньою китицею. – Який я там цар! Я теж зоопарковий. Із соски годований. А в зоопарку ніяких царів. Суцільна демократія. На звірячому дитячому майданчику мене найостанніший шакал за хвоста кусав.

Отакі-то хижаки були вовчєня Вова і лєвєня Льова.

Правда, у тринадцятій квартирі ще жила велика біла папуга мадам Какаду з таким здоровенницьким міцним носом, що ним можна було перекушувати гвіздки. Але мадам Какаду була іноземка (її привезли з-за океану з Австралії), ні бельмєса не тямилà по-тутєшньому і порозумітис̑я з нею не було ніякої змоги.

Отже, кіт Мордан почував себе абсолютно безкарним.

– А де він зараз? – спитав журавлик.

– Пішов здавати пляшки з-під валєр'янки. Не хвилюєс̑я, скоро приїде, – Чик Чирикчинський зітхнув. – Сам побачиш.

Довго чекати не довелося.

Нєсподівано з горища почулас̑я гучна й немелодійна піснє:

Я – кіт Мордан!

Я – кіт Мордан!

П'яниця я і хуліган.

І всі мене боятьс̑я,

Бо я велика цяця!..

В дворі з усіх

Здеру сім шкур.

Нєв-нєв! Нєв-нєв!

Мур-мур! Мур-мур!..

– О! Ужє навалєр'янивс̑я! – сказав Чик Чирикчинський. – Зараз почнє хуліганити. Дивис̑ь, оно він.

Журавлик глянув.

Обхопивши однією лапою телєвізійну антєну, похитуючис̑ь, стояв на даху здоровєний мордатий рудий котєря.

– Гєй, ви! – хрипло закричав він. – Хлопчики-горобчики! Синички-сєстрички! Де ви там?! Поховалис̑я? Гєй! Виход̑тє на гульню! Бу-га-га! Га-бу-бу! Я вас миттю обскубу!.. Здеру сім шкур! Нєв-нєв! Мур-мур!..

– Лєтїмо звідси! Ну його! – тихо сказав Чик Чирикчинський.

– Стривай! У мене майнула одна думка! – сказав журавлик.

– Ой, берєжис̑я! З ним жарти погані! – чиркнув горобєць.

– Ти ховайс̑я за ринву і мовчи, а я зараз, – сказав журавлик і почеберєв до телєвізійної антєни.

– Курли! Курли! Здоровєнькі були! – чємно вклонивс̑я він, наблизившись до Мордана.

Мордан здивовано вирєчивс̑я на нього:

– О! А цє що за хвігура? Впершє бачу такє опудало. Ти хто?

– Інструктор! Прилєтїв до вас зі спецїальним завданнєм. Від профєсорà Кваквакума.

(Далі будє)

●●● Славетні українці ●●●

Юрій Шевельов

З Ольгою Сенишин

Завдяки науковій діяльності цього українського та американського мовознавця українська мова входить в коло світових наукових інтересів. Широко відомі цінні дослідження і праці з мовознавства, літературознавства та історичні публікації Юрія Шевельова. Вони стали вагомим внеском в історію української та білоруської мов, а також в реконструкцію праслов'янської мови.

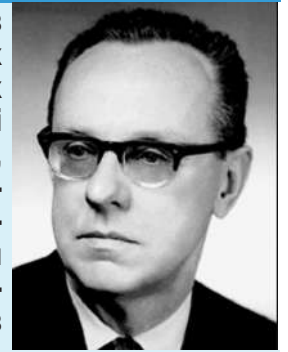
Ми, українці, сьогодні називаємо Шевельова «славістом номер один». Сам науковець колись сказав про себе так: *«Те, що Грушевський зробив для української історії, я зробив для української мови»*. І це не перебільшення. Не менш вагомою спадщиною Шевельова є його численні статті й есе з літературної критики, мистецтвознавства, театрознавства, історії культури. Вчений є почесним учасником НАН України та Наукового товариства ім. Шевченка, Української Академії мистецтв і наук, а також є почесним доктором декількох університетів.

Юрій Володимирович Шевельов (один із псевдонімів – Шерех) народився у Харкові 17 грудня 1908 року в родині етнічних німців. Батько з початком Першої світової війни змінив прізвище на Шевельов. По закінченню Харківського університету Юрій залишився викладати в рідному місті та розпочав свою наукову діяльність. Під час Другої світової війни молодий викладач займався наукою. Із нацистами не співпрацював, бо ненавидів як фашизм, так і більшовизм. У 1943 році Юрій покинув Харків та виїхав до Львова, де написав перший твір українською за допомогою матері, яка була наполовину німкеня, наполовину українка. До того часу Шевельов українською не володів і, як особа, що виросла у російськомовному середовищі, вважав її «немилозвучною». Зауваження двоюрідного брата: *«Не може бути мова кількох мільйонів немилозвучною»* повернуло його життя назавжди. Із 1944 року перебрався до Західної Європи і став викладати в університетах Німеччини, Швеції. У 1952 році перебрався до США, де продовжив свою викладацьку та наукову діяльність і став найвідомішим славістом на Заході. У Гарвардському і Колумбійському університетах, професором яких він був, творче надбання Шевельова відносять до скарбниці світової науки.

За життя Шевельов видав близько 1000 мовознавчих праць. Як знавець багатьох мов, він писав свої наукові дослідження українською, англійською, німецькою, російською, польською, французькою мовами. Протягом життя працював у різних мовознавчих галузях та вивчив усі наявні на той час мовознавчі праці й практично всі збережені стародавні писемні пам'ятки кирилицею. Справжнім твором усього його життя була «Історична фонологія української мови» на 1000 сторінок англійського тексту. Цю працю він закінчив лише у 1979 році, коли вже вийшов на пенсію. Там він численними доводами розгромив теорію про існування спільної східнослов'янської мови (інакше – давньоруської, «общерусской») як попередниці трьох сучасних східнослов'янських мов: української, російської та білоруської. Це зробило вченого персоною нон грата в СРСР на довгі роки. До кінця 80-их років прізвище Шевельова було заборонене в нас навіть для критики.

Жодна слов'янська мова досі не має такого ґрунтовного дослідження своєї фонологічної системи. Ця праця зараз є обов'язковим твором для всієї міжнародної славістики і найкращим дослідженням загальнослов'янської фонології. Крім того, він там довів незалежний від інших мов розвиток української мови. Відтоді ще ніхто не зміг довести неправильність чи хибність вислідів та гіпотез Шевельова. Цікаво й те, що історію культурних зв'язків України і Росії Юрій Володимирович називав *«історією великої і ще не закінченої війни»*.

Після здобуття Україною незалежності Шевельов кілька разів відвідував різні українські міста. Став лауреатом Шевченківської премії (2000 рік) і передав отримані гроші на розбудову Української гімназії № 6 в рідному місті Харкові. Помер 12 квітня 2002 року в Нью-Йорку (США). В Україні існують вулиці та встановлені пам'ятні таблиці на його честь, проходить інтенсивне вивчення його спадщини. У США ж інтелектуальна еліта асоціює Україну саме з постаттю Юрія Шевельова.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусонаса

частина III

(Продовження з 196-197 числа)

33. Як Панас Гусонас до Гулі-повітрулі залицявся

Тільки полягали спати, а вівчар та отець Кокотюха вже хропіли, аж земля дрижала, дерева тремтіли, листя падало з гілок.

«Не треба й собак біля отари з такими хропунами, – прошепотів Панас, збираючись до молитви. Але враз його почало смертельно ломити на сон. – А це що за кумедія! Чого то мене так хилить на сон раптом? Мушу промовити молитву, хоть би що!»

– Отче наш, іже єси на небесах... – почав Панас, а тут із лісу голос:

– Ой дана каже, дана,
Я любила Йвана...

Панас махнув рукою, наче хотів відігнати голос, і продовжив:

– Да святиться ім'я Твоє, да прийде царство Твоє...

А з лісу у відповідь:

– А тепер єм май велика,
Люблю Панасика...

– О, та не буде по твоєму! – прошепотів Панас, затуливши вуха долонями і продовжуючи вголос молитву. Але коли закінчив її та відкрив очі, то перед ним стояла гарна-прегарна, чарівна-пречарівна, вбрана в квіти з голови до п'ят рудоволоса красуня-дівця.

– Добре, що ти прийшла, Гулько. Я вже давно чекаю на тебе! – привітав її рівним голосом Панас.

Дівчина витріщила на нього свої зеленкуваті очі і здивовано запитала:

– А звідки тобі відоме моє ім'я?

– Та коли мені не знати, тоді кому?

– А хто ти такий? – запитала знову лукаво.

– Як хто?... Хіба не ти співала:

– А тепер єм май велика,
Люблю Панасика...

– Та я знаю, що тебе Панасом звати. Але звідки в тебе такі знання? Як ти зміг передбачити, що я прийду?

– Ей, звідки, звідки? Та я, небого, вже дев'яту ніч, як тільки заплющу очі, то й ти мені снишся.

– Такого не може бути!

– Чому не може? Хіба я говорю неправду?

– Не знаю, скільки правди ти говориш, але я не приходила у твої сни.

– Овва – болить мені голова, ще й коліно та нога. Та хіба я буду питатись у тебе, кого мені снити? Я, коли захочу і що захочу, те і сню. Захотів тебе – то ти мені й приснилась.

– А навіщо я тобі знадобилась?

– Знадобилась, бо сподобалась!

– Якщо сподобалась, то підеш зі мною.

– Та піду, але спочатку потанцюємо.

– Потанцюємо, – зраділа Гуля-Повітруля, впевнена, що буде танцювати, не торкаючись землі, як завжди.

А Панас як схопить її та гайда в танець:

– Кобих така до кужелі,
Як у тинці, гайда лелі!

А далі як свисне, як загорланить:

– Гей, вівчарю-золотарю, заграй у сопівку,
А я буду обертати молоденьку дівку.

Обидва його товариші дубом на ноги поставали. Вівчар умить витяг і загравав у сопівку, а отець Кокотюха почав бити ложкою в бербеницю, наче в бубон. Панас продовжував крутити вже зомлілу дівку і все своїй:

– Ой, Гуля-Повітруля, Повітруля-Гуля,
Така у мене білявка, як сива зозуля.

– Ой, Панасочку, не можу! Відпусти! – почала благати та Панаса.

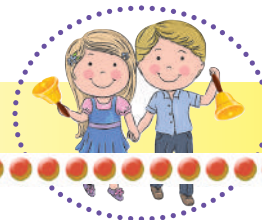
– Не відпущу!

– Ой, Панасочку, люди добрі, гину!

– Відпущу, якщо ти християнську православну віру приймеш і охрестишся!

– Ой, Панасочку, радо прийму, радо охрещусь, – зраділа Гуля-Повітруля.

(Далі буде)

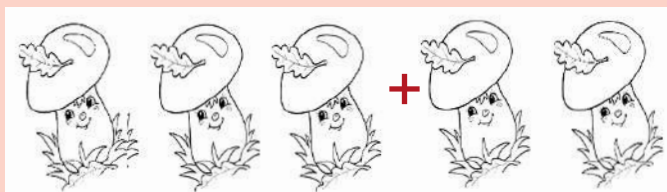
Тематична картка «Листопад»

Рубрику підготувала Анка Майданюк Штюбіану

1. Прочитайте виразно вірш:

Листопад іде дощами,
Нас лякає холодами,
Він шурхоє під ногами
Листяними килимами.
Покладе на зиму спати
Їжаченят у теплі хати.

2. Розгляньте малюнок та кладіть два спільнокореневі іменники:

Довідка: к, о, р, и, б, г.

1. ○ ○ ○ ○
2. ○ ○ ○ ○ ○ ○

3. Випишіть іменники з вірша й поставте їх у однину.

Дощами – дощ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4. Розгляньте малюнок, опишіть його та выпишіть використані іменники різних родів у відповідні їм стовпчики:

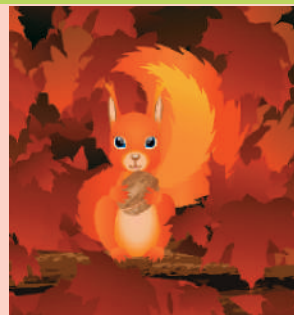
він вона воно

5. Розгляньте та опишіть зо-

браження та запишіть використані іменники у правильний стовпчик:

істота неістота

б ○ ○ ○ ○
л ○ ○ ○ ○
ж ○ ○ ○ ○ ○
г ○ ○ ○ ○ ○

6. Виконайте завдання:

а) Розмалуйте малюнок осінніми кольорами.

б) Визначте число грибів ○.

в) Назвіть фрукт на спині в їжачка.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

г) Напишіть іменник-істоту

○ ○ ○ ○ ○

г) Напишіть іменники в множині

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

д) Напишіть іменник жіночого роду

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

е) Напишіть три прикметники для іменників із малюнка

1. _____

2. _____

3. _____

7. Виконайте наступні завдання:

- порахуйте та запишіть число листків на малюнку ○ ○

- запишіть кількість дубових листків ○

- запишіть кількість рожевих листків ○

Початок на 9 сторінці

– А хіба я вам, дівчатка, раніше не розповідала про це? – здивовано запитала пані Марина. – Це ж наша улюблениця. Якби не вона, то й не знаю, як би ми всі вижили після того, як розпочалася війна.

І вона розпочала свою цікаву історію:

– Слово «Амальтея» з давньогрецької означає «годувальниця» і ця кізонька дійсно стала нашою головною годувальницею. Коли почалася війна, у наше село зайшли ворожі солдати. Вони почали виганяти людей з їхніх домівок, руйнувати і палити хати, знущатися та вбивати тварин. Щоб себе прогодувати, злі та голодні вояки порізали сусідських гусей, качок, індиків, курей. Дійшла черга й до нашої ферми. Двоє озброєних автоматами і гранатами чоловіків одного дня побачили кіз у кошарі, спіймали і зв'язали двох маленьких козенят та вже хотіли нести їх до своєї великої машини. Аж тут Амальтея стала на захист своїх козенят. Вона швидко розігнала, наставила гострі роги вперед і накинулася на одного з солдат. Той перелякано відскочив і почав стріляти з автомата у небо, а другий – побіг до машини з криком: «Тікаймо звідси, а то вони нас повбивають!»

– Яка ж вона молодець! – весело засміялися діти.

Марина теж посміхнулася, але сумно продовжувала:

– І я дивилась на все це зі сміхом. Але було мені й сумно, бо непрохані гості можуть забрати моїх козенят. Адже у них зброя. Через декілька днів на подвір'я таки зайшли інші ворожі солдати і силою забрали у нас козенят, вкинули їх у машину й поїхали. Амальтея дивилась сумним поглядом услід, ніби розуміючи, що вдіяти нічого не можна. Вона ще довго стояла на дорозі нерухомо, ніби залякла. Наступні дні й тижні ворог жорстоко обстрілював наше село. Було дуже тривожно. Наші кози і козенята були дуже перелякані від постійних вибухів снарядів, бомб, пострілів. Лише Амальтея зберігала спокій, охороняючи усе стадо вдень і вночі.

Одного ранку, після тривожної ночі, я вийшла до кіз і побачила, що у кошарі нікого немає. Я налякалась, бо подумала, що вночі недобрі солдати тихенько пролізли до кошари і забрали усіх кіз. Але в такому випадку ми б щось почули. І тут я побачила невеличку щілину між воротами кошари і запідозрила, що Амальтея кудись повела кіз, аби врятувати від загибелі. Але де ж їх шукати? Вони могли бути в степу чи в балках, а може в лісі, куди часто забігали вовки. Відразу я й не могла збагнути, де вони ховаються. І тут я згадала про густий терновий чагарник у глибокій балці, куди Амальтея полюбляла водити за собою кіз, аби пощипати листочки терну та погризти кору з кушів. Потайки я пішла туди і побачила у тернових хащах моїх кіз і козенят. «Так ось де ти заховалася, моя дорога Амальтеє, – подумала я. – Яка ж ти розумниця! Тут ворожі солдати ніколи вас не знайдуть». Так і сталося.

Невдовзі наші воїни вигнали ворогів із села. Одного дня, під захід сонця, я побачила на дорозі Амальтею, яка вела за собою стадо кіз і козенят. Моїй радості не було меж. Від щастя я плакала, а кози і козенята мекали й бекали, стрибали навколо мене, лащились до моїх ніг і рук і весело махали своїми куцими хвостиками. Тепер, як ви бачите, дітки, на нашій фермі, яка має назву «Амальтея», багато кіз – і великих, і маленьких. Ми отримуємо від них багато молока, з якого робимо сметану, сир, бринзу, гарненько упаковуємо все в тару з надписом «Амальтея» і передаємо ці продукти нашим воїнам, дитячим садочкам, школам і вже всі діти й дорослі знають про нашу відважну і сміливу козу.

– А тепер, Сашко, і ви, дівчатка, скуштуйте наш сир «Амальтея» і запийте смачним молочком, – запропонувала пані Марина.

– Дякуємо. Так смачно! – наперебій закричали діти. – А можна, ми будемо допомагати вам пасти кіз?

– Звичайно! – відповіла пані Марина. – Ваша допомога мені буде в пригоді.

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Прочитай вірш та розкажи, про що в ньому розповідається.

November

Comes and
November goes,
With the last red berries
And the first white snows.

With night coming early
and dawn coming late,
And ice in the bucket
and frost by the gate.

The fires burn
and the kettle sings,
And earth sinks to rest
Until next spring.

C	U	W	V	B	F	K	S	Q	S	W	H	A	R	V	E	S	T	H	G
O	Y	S	M	A	N	T	A	T	O	U	U	O	G	K	R	P	M	L	E
A	C	F	D	F	O	O	T	B	A	L	L	W	B	T	Q	W	O	Z	B
S	E	E	Z	Z	A	G	E	R	Y	N	T	U	E	N	I	B	E	X	R
W	J	P	N	X	T	B	U	W	A	A	P	P	L	E	C	I	D	E	R
E	A	U	O	A	H	U	D	C	N	U	T	U	U	N	C	T	A	Q	
A	P	R	V	S	A	U	U	R	K	K	P	P	Z	M	H	R	B	C	T
T	P	L	E	A	N	N	O	J	Y	S	R	P	C	U	P	A	G	I	C
E	L	E	M	J	K	C	A	D	B	E	F	W	K	E	U	K	Y	M	K
R	E	A	B	U	S	K	F	Y	O	P	L	I	O	H	Z	E	I	Y	B
P	S	V	E	L	G	P	H	L	N	T	Z	H	P	S	J	S	Q	N	O
Q	Q	E	R	S	I	Q	A	W	F	E	Y	E	M	U	W	E	Q	J	O
J	N	S	O	M	V	V	C	N	I	M	C	O	Q	N	R	M	W	K	T
T	B	M	E	K	I	F	Z	B	R	B	R	Y	C	F	K	N	L	J	S
V	Y	A	P	N	N	Q	K	G	E	E	A	V	G	L	U	T	A	A	O
V	N	R	R	D	G	H	N	A	B	R	U	Q	T	O	O	N	I	G	V
C	Y	A	O	O	P	I	Q	O	N	H	T	X	F	W	J	Z	Y	P	E
L	C	X	F	E	A	L	T	K	O	E	U	W	Z	E	S	U	P	P	B
R	D	E	F	I	D	C	W	K	O	Q	M	Z	Q	R	B	F	Z	U	S
D	R	Q	R	J	O	V	Z	O	Y	W	N	C	J	G	R	K	N	E	U

CORN
AUTUMN
BONFIRE
BOOTS
OCTOBER
RAKE

THANKSGIVING
HARVEST
LEAVES
CARNIVAL
APPLES
APPLE CIDER

PUMPKIN
FOOTBALL
SWEATER
NOVEMBER
SEPTEMBER
SUNFLOWER

2. Пригадай, що ти робив на Хеловін. Доповни речення, вписуючи відповідне слово там, де його бракує.

candybar

ghosts

monster

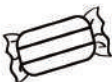
pumpkin

I carved a _____
into a jack-o-lantern.

The _____

are spooky.

I ate my _____

I got a _____

costume.

Scarecrow

Acorn

Leaf

Apple

Corn

Rake

••• Зроби своїми руками •••

Сова із гарбузового насіння

З Людмилою Дорош

Гарбузове насіння – це доступний природний матеріал, працювати з яким можна в будь-яку пору року. Із насіння гарбуза можна виготовити безліч різноманітних оригінальних виробів. Сьогодні пропонуємо вам зробити сову.

Щоб зробити таку чарівну сову, як на світлині, вам знадобляться: картонний рулончик (втулка від туалетного паперу), гарбузове (або кавунове) насіння, клейовий пістолет, капелюшки від жолудів, пластилін білого кольору, горошини чорного перцю або декілька чорних насінинок соняшника.

1. Основою нашого виробу є картонний циліндр. Найпростіше використати для цього картонну втулку від туалетного паперу. Для цього на його верхньому краї зробить защіпи із двох боків, у такий спосіб розплющуючи кар-

тон. Сформуєте плавні згини – таким чином ми робимо вушка сови. Згини щільно притисніть один до одного та склейте смужкою паперу.

2. За допомогою клейового пістолета приклейте по всій поверхні основи гарбузове насіння, що зображатиме пташине пір'я. Якщо насіння ви зібрали власноруч, спочатку ретельного його промийте і дуже добре просушіть (бажано декілька днів).

3. Зробіть сові очі. Шапочки жолудів наповніть білим пластиліном. Зіниці зробіть із горошин чорного перцю або із чорного соняшникового насіння (для цього зріжте його кінчики і вставте ширшу частинку зрізом у пластилін. Прикріпіть очі на тулуба сови за допомогою клейового пістолета.

4. Внизу під очима приклейте дзьоб із гарбузового насіння. Сова готова! За бажанням, її можна розмалювати аквареллю чи акриловими фарбами.

Осінні танці

Плинно

Слова: Катерини Перелісної, музика: Володимира Нестеренка

Музична партитура з акордами та текстом пісні.

Акорди: C, Dm, G7, C, F, C, Dm, G7, Em, Am, Dm, G7, C, E7, Am, E7, F, A7, Dm6, Am7, E7, Am, D7, G, D7, G, C, G, Am, D7, G.

Текст пісні:

Ві - тер взяв со - піл - ку в ру - ки: «Ду - ду - ду! Хто зі мно - ю по - тан - цю - є
у са - ду?» За - хи - та - ли - ся жор - жи - ни «Мо - же й ми!
жвавіше
Тіль - ки ти нас над зем - ле - ю пі - дій - ми!» «Шко - да ча - су – ві - тер ка - же, –
пі - дій - мать. Вид - но, вам не до - ве - деть - ся тан - цю - вать!»

1. Вітер взяв сопілку в руки: «Ду-ду-ду!
Хто зі мною потанцює у саду?»
Захиталися жоржини: «Можє, й ми!
Тільки ти нас над землею підійми!»
«Шкода часу, – вітер каже, – підіймать.
Видно, вам не доведеться танцювать!»

2. Тут як зірвуться листочки із дубка,
Із вербички, із берези, із кленка!
Як закрутяться у танці угорі
І низенько над землею, у дворі.
Вітер кинувся за ними: «Ой, ду-ду!
От хто вміє танцювати до ладу!»

ВІРУВАННЯ НАШИХ ПРАДІДІВ: Мара

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

Мара або Марена – одна із головних богинь в українській язичницькій міфології. Легенди та міфи про неї збереглися у більшому обсязі, ніж про багатьох інших божеств. Ця богиня була і в поляків, які називали її Маржана, чехи – Морана, а словаки – Морена. Володіння Мари знаходилися за темною річкою Смородиною, що розділяла Яв (явний, матеріальний світ) та Нав (підземний світ). Через річку простягався Калинів міст, який охороняв Трьохголовий Змій, відомий нам із багатьох казок. Саму богиню Мару уявляли по-різному: високою жінкою чи згорбленою старою, але з довгим розпущеним волоссям; красивою дівчиною в білому чи жінкою в чорному. У більшості випадків вона не поступалася красою іншим жінкам слов'янської міфології.

На думку дослідників, Мара є володаркою підземного світу та повелителькою смерті, а також вона уособлювала усю нечисту силу. Її символами були знаки води у вигляді двох хвилястих ліній, адже вона була втіленням «мертвої води», що загоює рани. Також символами Мари як богині потойбічного світу були розбиті черепи, чорний Місяць і серп, яким вона обрізала нитки життя. Звичайно ж, давню богиню зла, темної ночі, страшних сновидінь, мору та хвороб відносили до так званих «чорних» божеств. Але не треба забувати, що за язичницькими переконаннями такі боги не відносилися до чогось стовідсотково злого. Їх вважали всього лиш частиною життєвого циклу. Адже після кожної ночі настає день, після кожної зими – весна, а після смерті – переродження. Тож богиня Мара, як і всі ці явища, була не стільки уособленням злого, а важливою частиною гармонійного всесвіту.

Більшість легенд про Мару часто пов'язані із протистояннями дня і ночі, зими та літа. Згідно з однією, Мара хотіла, щоб на землі запанувала вічна ніч, тому вона щороку намагалася наздогнати вагітну Коляду (богиню неба), щоб не дати народитися її синові – новому Сонцю. Однак, удаючись до власних хитрощів або завдяки покровительству інших богів, Коляді завжди вдавалося уникати небезпеки з боку Мари.

Ще Марі приписували управління всіма водою-мами, снігами та льодом. Саме з неї був узятий образ суворой повелительки зими – Снігової королеви. Перед новим землеробським сезоном, коли виконували ритуали закликання весни, давні українці робили опудала Мари, які спалювали або топили у воді. Це символізувало прощання з холодами та зустріч весни. Наприклад, у день передподобної Явдохи опудало Мари або Марени в жіночому одязі носили по селах і полях, співаючи ритуальних пісень. Мареною називали також дерево або опудало, яке використовували в Купальську ніч. Його прикрашали намистом, вінками, стрічками. Неповдалі від нього ставили опудало Купала. Коли дівчата були зайняті співом купальських пісень та стрибками через вогнище, хлопці непомітно підкрадалися, забирали Марену та топили її або розривали. Шматки розірваного опудала дівчата інколи розкидали по городах – вважалося, що це сприяло врожаю.

Богиня Мара вважається покровителькою усіх без винятку нечистих сил. Вона має здатність посяяти серед людей брехню (ілюзію), сварки, недуги. Люди казали, що вночі вона ходить по вулицях, тримаючи в руках власну голову та вигукує імена місцевих жителів. Хто до неї озветься, той помре. Крім того, Мара є матір'ю численних злих божеств, духів та створінь. Зокрема, разом зі Змієм вона має 13 доньок-хвороб, якими наповнила світ (Вогневицю, Глуханю, Коркушу, Лякливицю, Ліню, Ломоту, Лідницю, Кікімору, Жовтяницю, Гризачку, Очницю, Трясовицю, Черевуху). На території усієї давньої Русі вірили, що 13 січня на вулиці виходили всі 13 дочок Мари. Цей день вважався не святом, а навпаки – періодом нещастя, піком сил та можливостей богині. Тож усі поводитись обережно, аби не накликати на себе біди. Велось за давньою традицією ставити біля порога молоко, хліб, солодоші. Та ці дари були не для богині, а для домовика, аби він мав сили пильнувати дім і вберіг усіх його жителів від лиха. Це ще один приклад того, як наші предки вирішували питання успішного співіснування навіть із найстрашнішими богами.

Пишаємося нашими дітьми!

**Степан Сава, 4 роки,
с. Негостина, Сучавський повіт**

**Аїда-Софія Кідеша, 5 років,
с. Негостина, Сучавський повіт**

**Алессія Кідеша, 6 років,
Анастасія Амurerіцей, 5 років,
с. Негостина, Сучавський повіт**

**Єва Гнатюк, 5 років,
Даріус Журавле, 6 років,
с. Негостина, Сучавський повіт**